

EKSAMENSOPPGAVE

JUS2211 - Forvaltningsrett - Vår 2017

Dato: Mandag 29.mai 2017

Tid: kl. 10:00 - 16:00

TEORI (ca. 3 timer)

I.

Hvilke hensyn taler for og imot grunnlovfesting av rettigheter på velferdsrettens område?

II.

I artikkelen «Grunnlovsreformen og velferdsretten» skriver Asbjørn Kjøenstad og Aslak Syse følgende om Grunnloven § 98 annet ledd:

«Grunnlovsbestemmelsen innfører også et generelt virkende forholdsmessighetsprinsipp, som lenge har vært betraktet som et ulovfestet prinsipp i forvaltningsretten.»

Ta utgangspunkt i dette sitatet og drøft følgende:

1. Gir Grunnloven § 98 annet ledd grunnlag for å oppstille et generelt forholdsmessighetsprinsipp?
2. Gjelder det et ulovfestet forholdsmessighetsprinsipp i norsk forvaltningsrett?

PRAKTIKUM (ca. 3 timer)

Peder Ås var sykmeldt og mottok sykepenger etter folketrygdloven. Han greide likevel ikke å dekke sine løpende utgifter og arbeidet derfor som drosjesjåfør for å spe på inntekten. Han sa ikke fra til myndighetene om dette.

Peder hadde et anstrengt forhold til sin nærmeste nabo, Hans Tastad. Da Hans fikk høre om det han oppfattet som trygdemisbruk fra Peders side, ringte han til NAV Kontroll og gjorde rede for sin mistanke. På bakgrunn av disse opplysningene ble det senere gjennomført en kontroll hjemme hos Peder, jf. folketrygdloven § 21-4 a annet ledd. Han kunne ikke forstå at det var adgang til å foreta en slik kontroll, men satte seg ikke til motverge.

På spørsmål om hva som var grunnlaget for kontrollen, fikk han beskjed om at den bygde på et tips, men at han ikke kunne få vite hvem kilden var. NAV-medarbeiderne viste til at denne opplysningen var undergitt taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13.

Kontrollen avdekket at Peder hadde hatt store inntekter i den perioden han hadde mottatt sykepenger. NAV la derfor til grunn at han aldri hadde vært arbeidsufør, jf. folketrygdloven § 8-4, og stanset utbetalingen av sykepenger. I tillegg mente NAV at Peder var personlig ansvarlig (culpa) for de uriktige utbetalingene og krevde erstatning for det tapet staten var pådratt på grunn av hans opptreden.

Peder påklaget beslutningen om å stanse utbetalingen, men klagen ble avvist av NAV under henvisning til at det ikke var truffet noe enkeltvedtak. At ytelsen bortfalt, skyldtes utelukkende at lovens vilkår ikke lenger var oppfylt.

Peder påklaget også beslutningen om å kreve erstatning, og viste til at den måtte være ugyldig som følge av manglende forhåndsvarsel, jf. forvaltningsloven § 16. For det tilfellet at beslutningen ikke var et enkeltvedtak, anførte han subsidiært at både klageretten og kravet til forhåndsvarsel måtte følge av det ulovfestede grunnkravet til forsvarlig saksbehandling. Hadde NAV truffet vedtak om tilbakebetaling etter folketrygdloven § 22-15, måtte den ha fulgt reglene om enkeltvedtak i forvaltningsloven. Disse reglene skal blant annet vareta rettssikkerhetshensyn. Når NAV i stedet velger å kreve erstatning etter alminnelige erstatningsrettslige regler, må det gjelde tilsvarende krav.

Også denne klagen ble avvist av NAV, som viste til at beslutningen om å kreve erstatning ikke var et enkeltvedtak som kunne påklages, og heller ikke utløste noe krav om forhåndsvarsel etter forvaltningsloven § 16. Det ulovfestede grunnkravet til forsvarlig saksbehandling ledet ikke til noen annen løsning, hevdet NAV. Dette kravet må ses som et overordnet mål for forvaltningens saksbehandling og som et reelt hensyn som kan få betydning ved tolkingen, men gir verken grunnlag for utvidet klagerett eller utvidet krav på forhåndsvarsel.

Drøft og avgjør følgende spørsmål:

1. Ga folketrygdloven § 21-4 a annet ledd hjemmel for kontroll av Peders bolig?
2. Hadde Peder krav på å få opplyst hvem kilden var?
3. Hadde Peder rett til å påklage avgjørelsen om å stanse utbetalingen av sykepenges?
4. Hadde Peder rett til å påklage avgjørelsen om å kreve erstatning?
5. Hadde Peder krav på forhåndsvarsel? Under forutsetning av at svaret er positivt: Fører feilen til ugyldighet?

* * *

Ved bedømmelsen legges det omtrent like stor vekt på besvarelsen av teoridelen, som på besvarelsen av praktikum.

Oslo, 19.mai 2017

Eivind Smith

Faglig eksamensleder

